Проєктна діяльність: довготривалі завдання, що інтегрують знання з різних тем для вирішення практичної проблеми.

Отже, компетентнісні задачі є ключовим інструментом сучасної геометрії, оскільки вони забезпечують інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом учнів. Це не лише підвищує пізнавальну активність, а й готує школярів до успішного застосування математики у повсякденному житті, що є головною вимогою НУШ та міжнародних стандартів освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти. *Вища освіта України*. 2011. № 2. С. 78–85.
2. Скворцова С. О. Методика навчання математики в 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 352 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: монографія / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.
4. Тарасенкова Н. А. Компетентнісний підхід у навчанні математики: теоретичний аспект. *Математика в рідній школі*. 2016. № 11. С. 26–31.
5. PISA 2022 Assessment and Analytical Framework. Paris: OECD Publishing, 2023. 215 p. URL: https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2022-results.htm.

Сергєєнкова О. П.*

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНІ СТРАТЕГІЇ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Сучасний освітній простір України функціонує в умовах безпрецедентних викликів, зумовлених тривалим воєнним станом, соціальною нестабільністю та травматизацією учасників освітнього процесу. Особливої уваги потребує початкова школа, де закладається фундамент психоемоційного розвитку та соціальної адаптації особистості. Психосоціальна підтримка на цьому етапі перестає бути допоміжною функцією й стає базовою умовою збереження ментального здоров'я дітей, які проживають досвід війни у критичний період свого сензитивного розвитку. Сьогодні на практиці психологічна та соціальна допомога учасникам освітнього процесу представлена великою кількістю дієвих, змістовних, адаптивних наробок, що дозволяє інтегрувати психосоціальні інтервенції безпосередньо в освітній процес, не перевантажуючи при цьому вчителя та учня. Проблема психосоціального супроводу в кризових умовах активно розробляється в межах концепцій резильєнтності (життєстійкості) та травма-інформованого підходу Теоретичними напрацюваннями та основи для розуміння представленого питання складають наукові наробки з поняття життєстійкості, що закладено в роботах С. Кобейси та С. Мадді,

* *© Сергєєнкова О. П.*

які стали піонерами у цій галузі. Також важливими є дослідження С. Кох, Д. ХошабиМадді, Д. Кутеля, Д. Вейби та Х. Лі. S. Folkman і R. Lazarus зосереджували увагу на механізмах подолання складних життєвих ситуацій через призму життєстійкості. У свою чергу, S. Haynes, J. Brennan, J. L. Herman, а також Є. В. Битюцька, детально аналізували аспекти травматичних подій. Проблематика життєстійкості особистості тісно пов'язана зі складними життєвими ситуаціями, тому вивчення цього феномена спирається на роботи сучасних зарубіжних і вітчизняних дослідників. Учені такі як І. О. Черезова, Л. З. Сердюк, В. Л. Зливков, Т. О. Ларіна, Т. М. Титаренко, О. В. Федан і С. О. Лукомська досліджували стресові чинники, прояви стресу, його наслідки та способи подолання у складних життєвих обставинах.

Практико-орієнтовані стратегії психосоціальної підтримки визначено як систему інструментів, які вчитель та дитина використовують «тут і зараз». Вони мають три ключові характеристики: інструментальність: кожна стратегія є окремим конкретним алгоритмом. Наприклад, не просто «заспокоїти дитину», а застосувати техніку «квадратного дихання» або «п'ять предметів, які я бачу»; інтегрованість: психосоціальна підтримка не переривається навчання, а стає його частиною. Наприклад, вивчення математики через рухливі ігри, які одночасно знімають м'язову напругу; контекстуальність: стратегії адаптовані до реалій (відсутність світла, перебування в укритті, дистанційне навчання).

Вибір початкової ланки як стартової точки освітньої взаємодії є стратегічно виправданим з кількох фундаментальних причин: *сензитивність розвитку та нейропластичність:* у віці 6-10 років мозок дитини має високу пластичність. Саме зараз формуються нейронні зв'язки, відповідальні за саморегуляцію. Якщо ми навчимо дитину справлятися зі стресом у цьому віці, ми створимо «імунітет» на все життя. Несвоєчасна підтримка в цей період може призвести до закріплення дезадаптивних стратегій поведінки; *пріоритет «безпеки» над «навчанням»:* для молодшого школяра почуття безпеки є базою успішної когнітивної діяльності. Якщо лімбічна система (відповідальна за емоції та виживання) перевантажена стресом через війну, префронтальна кора (відповідальна за логіку та навчання) просто «вимикається». Ми не можемо вчити дитину читати, поки не стабілізуємо її емоційний стан; *роль «значущого дорослого»:* у початковій школі вчитель часто має вищий рівень авторитету та емоційного зв'язку з учнями, ніж у середній чи старшій школі. Це створює унікальний терапевтичний простір. Стабільний, спокійний вчитель стає для дитини «зовнішнім регулятором» емоцій; *профілактика прологнованого ефекту:* криза в Україні має затяжний характер. Психологічні травми мають властивість накопичуватися. Починаючи з початкової школи, ми працюємо на випередження, запобігаючи

перетворенню гострої стресової реакції на хронічні розлади (ПТСР, депресивні стани), які в підлітковому віці коригувати значно складніше.

У нашому описі процедури психосоціальної підтримки початкової освіти вважаємо за організаційн0-методичний акцент представити таку у наступних стратегіях: *стратегія «Безпечне середовище»* (організаційний рівень): стабілізаційні ритуали: впровадження щоденних «хвилинок стійкості», вправ на заземлення та дихальних технік перед початком уроків; візуальна підтримка: створення в класах зон психологічного розвантаження (куточки емоцій, «тихі зони»); *стратегія «Педагогіка турботи»* (дидактичний рівень): травма-інформоване навчання: адаптація змісту навчальних матеріалів (уникнення тригерних тем, використання метафор зцілення та сили), інтегровані вправи: використання елементів арт-терапії та казкотерапії на уроках мови, мистецтва та «Я досліджую світ»; *стратегія «Ресурсний вчитель»* (рівень супроводу персоналу): супервізійна підтримка: впровадження моделей групової супервізії для профілактики втоми від співчуття та вторинної травматизації педагогів; цифрова гуманізація: етичне використання цифрових інструментів для підтримки зв'язку з дітьми, які знаходяться на дистанційному навчанні або за кордоном*; стратегія «Партнерство з родиною»* (соціальний рівень):п батьків: надання лаконічних алгоритмів підтримки дитини вдома під час повітряних тривог або після пережитих стресових подій.

Впровадження практико-орієнтованих стратегій психосоціальної підтримки в освітній простір початкової школи в умовах сучасних викликів України є не лише гуманітарним пріоритетом, а й методичною необхідністю. За результатами напрацювань можна зробити такий висновок: ефективність запропонованих стратегій залежить від їхньої регулярності та органічного включення в структуру уроку. Створення «простору безпеки» через стабілізаційні ритуали, травма-інформовану дидактику та підтримку ресурсного стану вчителя формує цілісну екосистему, яка здатна протистояти викликам цифровізації та соціальної нестабільності; подальшої розробки потребують питання розширення діагностичного інструментарію для педагогів, який би дозволяв моніторити ефективність супроводу у динаміці, а також розробка специфічних протоколів взаємодії в інклюзивному освітньому просторі з урахуванням досвіду військового часу; змістовна, системна, цілісна психосоціально підтримка дозволяє перетворити школу з місця «навчання всупереч стресу» на простір «відновлення через розвиток», де кожен учасник освітнього процесу відчуває себе захищеним, почутим і спроможним до дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. URL: https://sqe.gov.ua/bezpechneosvitnie-seredovishhe-novi-vim/.

2. Долаємо паніку. 46 вправ і порад, як стабілізуватися під час війни. URL: https://nus.org.ua/articles/dolayemo-paniku-46-vprav-i-porad-yak-stabilizuvatysya-pid-chas-ijny/.
3. Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни. URL: https://sqe.gov.ua/osvita-pid-chas-viyniprezentaciya-rezu.
4. Психологічна і соціально-педагогічна реабілітація учасників освітнього процесу в умовах закладу освіти: практ. посібник / за наук. ред. В. Г. Панка; [авт. кол.: І. І. Ткачук, Д. Д. Романовська, О. П. Сергєєнкова, В. В. Предко, В. В. Рибалка, М. В. Саврасов, А. В. Григоренко, С. К. Шандрук, В. М. Горленко; [Електронний ресурс]. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2025. 160 с. ISBN 978-617-7118-59-5. URL: https://surl.li/gbjsty.
5. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу: навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Грицiв І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Фларковська О. В., Харьківська Т. А. Київ, 2023. 149 с. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/802.pdf.
6. Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2023/2024 навчальному році: Лист МОН від 21.08.2023 №1/12492-23. URL: https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/.
7. Як вчителю організувати свою роботу під час війни: рекомендації Державної служби якості освіти. URL: https://sqe.gov.ua/yak-vchitelyuorganizuvati-svoyu-robotu-p/.
8. Vergolyas M., Verholias O. The issue of psychological and pedagogical training of future specialists in the conditions of full-scale russian aggression against Ukraine. Distance Education in Ukraine: Innovative, Normative-Legal, Pedagogical Aspects. 2023. 1(3). P. 129–135. URL: https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.1777.

Сердюк Т. С.*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТОРИТЕЛІНГУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ В КОНТЕКСТІ НУШ

Сучасний етап розвитку середньої освіти в Україні характеризується глибокою гуманізацією та фокусом на особистість учня. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) визначає математику не лише як фундамент для вивчення точних наук, а й як потужний інструмент формування критичного мислення та здатності приймати рішення в умовах невизначеності. Проте традиційні методи викладання часто стикаються з проблемою низької мотивації здобувачів освіти. Використання сторителінгу як методу наративного навчання в синергії з цифровими інструментами дозволяє перетворити процес розв’язання задач на захопливий інтелектуальний пошук, інтегруючи математичні знання в життєвий контекст [1, с. 14].

Сторителінг у межах НУШ розглядається як педагогічна технологія, що ґрунтується на використанні історій із певним сюжетом, персонажами та інтригою для передачі навчальної інформації. У математичній освіті цей метод виконує роль «містка» між абстрактною логікою та емоційним сприйняттям дитини.

* © ***Сердюк Т. С.***